

غیرممکنی که در بانک کشاورزی ممکن شد

کشاورز مداری

بدون حتی یک

شعبه غیر اقتصادی

دکتر قاسم محمدی

شد که با وجود بهره‌گیری از محروم‌ترین مخاطب و برخورداری از انواع ریسک‌های سرمایه‌گذاری نهفته در بخش‌های مختلف کشاورزی، به چنین موفقیتی دست یافت. رشد ۳۸ درصدی جذب سرمایه در بانک کشاورزی در سال ۸۴ و سبقت از سایر بانک‌ها در این زمینه در کنار افزایش قابل ملاحظه سپرده‌گذاران نشان از این داشت که بخش پس از سال‌ها می‌تواند روی حمایت همه‌جانبه بانک تخصصی خود حساب باز کند.

این مهم چگونه به وقوع پیوست؟

دکتر نوربخش در گفت‌وگو با روزنامه ایران می‌گوید: در سال ۸۴ با توجه به تغییر سیاست دولت و امیدی که در دل کشاورزان ایجاد شد، استقبال خوبی برای دریافت تسهیلات به وجود آمد و ما نیز تلاشمان را مضاعف کردیم. حتی حدود ۳۰۰ میلیارد تومان از بانک‌های دیگر و ۴۰۰ میلیارد تومان از بانک مرکزی برای پوشش دادن نیازهای بخش کشاورزی قرض کردیم. در سال ۸۴ میزان پرداخت تسهیلاتمان به ۵ هزار میلیارد تومان رسید که رشد خوبی نسبت به سال قبل از آن داشت.

۴ هزار و ۵۰۰ میلیارد از کل ۵ هزار میلیارد تومان به بخش کشاورزی داده شد، تسهیلاتی هم که به بخش غیر کشاورزی اعطا شد بیشتر در ۶ ماهه اول سال بود.

اما در سال ۸۵ قصد داریم کلاً به بخش کشاورزی ۵ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان بپردازیم که تاکنون ۴ هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان آن را پرداخت کرده‌ایم.

✓ نوربخش در سیستم

بانکی کشور مبدل به

مدیری شد که با وجود

بهره‌گیری از محروم‌ترین

مخاطب و برخورداری از

انواع ریسک‌های

سرمایه‌گذاری نهفته در

بخش‌های مختلف

کشاورزی، به چنین

موفقیتی دست یافت.

بانک کشاورزی چنان که از نامش پیداست برای تامین نیازهای کشاورزان و با هدف تامین و تجهیز منابع مالی این قشر مولد در جامعه تاسیس شد. اما ساختار سنتی و شکننده کشاورزی کشورمان که میراث گذشته‌های دور و از موانع مهم توسعه اقتصادی است، همواره بانک کشاورزی را با این تهدید جدی مواجه می‌ساخت که در صورت پرداختن صرف به مقوله کشاورزی، ممکن است به یک بنگاه بعضاً ناموفق اقتصادی مبدل شود. این بود که در برهه‌ای، این بانک به مدیریت دکتر رسول‌اف، یا فراتر از دامنه کشاورزی نهاد و در این رهگذر به موفقیت‌هایی نیز دست یافت. اما همچنان بخش کشاورزی در رویای داشتن بانکی مستقل و تخصصی و در عین حال سودده و اقتصادی به سر می‌برد.

با اعتقادی که دولت نهم به حمایت همه‌جانبه از کشاورزان داشت، تغییر رویه بانک کشاورزی و اختصاص کامل تسهیلات به بخش ناگزیر به نظر می‌رسید و در عین حال ریسک بزرگی تلقی می‌شد. به واقع قضیه هنگامی اهمیت می‌یافت که بانک کشاورزی می‌بایست در عین پرداخت تسهیلات تنها به بخش کشاورزی، نظر مشتریان فراوان بانک را نیز در شهرهای بزرگ که تامین‌کننده عمده منابع مالی بانک بودند، تامین می‌کرد و شاید منتقدان خوشبین بخش هم‌روندی صعودی در سپرده‌گذاری و جذب سرمایه را برای این بانک متصور نبودند و حتی دکتر کلانتری، دبیر کل خانه کشاورزی نیز علناً به دکتر نوربخش هشدار داد که مسوولیتی سخت را پذیرفته است.

دکتر نوربخش اما بدون انتقاد از سیاست‌های گذشته بانک و با پرهیز از برخی سخنان بدون مدرک و استدلال، تنها در راستای هدف تعیین شده‌ای که به سرعت در بانک ترسیم شده گام برداشت و پس از یک سال هنگامی که بانک کشاورزی با رویکرد جدید و با پذیرفتن ریسک حمایت صرف از کشاورزی برای چهارمین بار پیاپی از سوی نشریه معتبر بانکر، بانک برتر ایران لقب گرفت، نوربخش در سیستم بانکی کشور مبدل به مدیری

ترسی که ریخته شد

خروج حساب‌های سرمایه‌گذاران غیر بخش کشاورزی از بانک کشاورزی ترسی بی مورد بود که نوربخش عملاً آن را ثابت کرد و در کل مزایای این رویکرد بسیار پررنگ‌تر از معایبش بود. مدیر عامل بانک کشاورزی در این خصوص می‌گوید: کلاً مبلغ سپرده‌های کسانی که از سایر بخش‌ها در بانک سپرده گذاشته بودند برای این که خارج از بخش، تسهیلات بگیرند ۴۰۰ میلیارد تومان هم نبود. فرضاً شرکت سایپا ۵ میلیارد تومان سرمایه آورده بود که ۳۰ میلیارد تومان تسهیلات بگیرد و شرکت‌های دیگری هم بودند اما وقتی سیاست تغییر کرد، در کل میزان ۳۰۰ میلیارد تومان از حساب بانک کشاورزی، تنها به دلیل تغییر سیاست‌گذاری، خارج شد.

۳۸ درصد جذب سرمایه

با تغییر سیاست بانک کشاورزی که عملاً از آخر آبان ۸۴ اعمال شد، هر چند ۳۰۰ میلیارد تومان از حساب‌های بانک خارج شد، اما این بانک در جذب سرمایه از سایر بانک‌ها پیشی گرفت. دکتر نوربخش در این باره می‌گوید: ما با تغییر این سیاست، تقریباً از آخر آبان ماه سال ۸۴ اعلام کردیم که دیگر هیچ‌گونه تعهد سپرده‌ای را برای خارج از بخش نمی‌پذیریم. از اول بهمن ماه هم اعلام کردیم که هیچ‌گونه پرداختی نخواهیم داشت. یعنی از اول آذر سپرده جدید نگرفتیم و از اول بهمن پرداخت نداشتیم. مشکل ما در محدوده زمانی آذر، دی، بهمن و اسفند ماه سال قبل بود.

وی می‌افزاید: براساس گزارش بانک مرکزی از ۱۰ بانک دولتی در فاصله زمانی مهر ۸۴ تا مهر ۸۵، این ۱۰ بانک دولتی در این فاصله به طور میانگین ۲۹/۳ درصد افزایش سپرده‌گیری داشتند، یعنی منابعشان این میزان افزایش پیدا کرد ولی رشد سرمایه بانک کشاورزی در این مدت معادل ۳۸/۴ درصد بود، یعنی با وجود این که بانک به خاطر تغییر سیاست حتی ۳۰۰ میلیارد تومان از حساب‌هایش خارج شد، ولی آن قدر توانایی داشت که در زمینه جذب سرمایه از دیگر بانک‌ها سبقت بگیرد.

حتی یک شعبه تعطیل نشد

اما شعبه‌هایی در بانک کشاورزی وجود داشت که تنها با هدف تجهیز منابع در شهرهای بزرگ تاسیس شده بود. یعنی از ۱۸۵۰ شعبه بانک کشاورزی در کشور، ۱۳۰ شعبه با چنین رویکردی تاسیس شده بود که تنها ۷۰ تا ۸۰ شعبه در تهران بود.

دکتر نوربخش معتقد است که در حال حاضر کلیه شعبات بانک کشاورزی اقتصادی هستند که در نوع خود نکته‌ای جالب و منحصر به فرد است. وی در توضیح تحقق این امر می‌گوید: به این ۱۳۰ شعبه- اول فروردین سال گذشته- ابلاغ کردیم هر شعبه‌ای که بتواند با روش‌های مختلف جایگاهش را حفظ کند و مفید باشد، می‌ماند و بقیه شعب که نتوانند از نظر اقتصادی هزینه‌هایشان را در بیاورند تعطیل خواهند شد و شش ماه فرصت دادیم. ولی در حال حاضر هیچ یک از شعب ما غیر اقتصادی نیست. یعنی حتی یک شعبه هم تعطیل نشده است.

انگیزه سرمایه‌گذاری همچنان بالا است

دکتر نوربخش معتقد است که سپرده‌گذاری در بانک تنها برای دریافت تسهیلات نبوده و نیست و علت رشد سپرده‌گذاری در بانک کشاورزی نیز درک این موضوع بوده است. این است که می‌گوید: افتتاح حساب در بانک تنها برای استفاده از تسهیلات نیست. اوایل سال ۸۴، میزان سپرده‌گذاری در بانک ۴ هزار میلیارد تومان بود، حالا این میزان به ۶ هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان رسیده است، لذا تنها دلیل سرمایه‌گذاری پرداخت تسهیلات نیست. در حال حاضر استان تهران وضع مناسبی در جذب سپرده دارد. هر چند ممکن است شعبه‌ای رشدش کمتر باشد و شعبه‌ای بیشتر، ولی در مجموع، تهران نسبت به سال قبل وضع بهتری دارد. برنامه ما این است که هر شعبه‌ای غیر اقتصادی باشد، باید تعطیل شود. ولی ما هیچ شعبه‌ای نداریم که این شرایط را داشته باشد.

وی می‌افزاید: براساس بررسی که در همان فروردین سال گذشته انجام دادیم، ۵۴ شعبه از ۱۳۰ شعبه‌ی ما اقتصادی بوده ولی با تلاشی که صورت گرفته همه‌ی شعبه‌ها اقتصادی شده‌اند. در واقع دکتر نوربخش معتقد است که سپرده‌گذاری به منظور دریافت سود در بانک انجام می‌شود و طبیعی است که مردم بخواهند ۱۶ درصد سود سرمایه‌گذاری خود را داشته باشند. دکتر نوربخش در این خصوص مثالی می‌زند و می‌گوید: کسی که بازنشسته یا خانه‌دار است وقتی پولی را به عنوان سپرده در بانک می‌گذارد به این

✓ **خروج حساب‌های سرمایه‌گذاران غیر بخش کشاورزی از بانک کشاورزی ترسی بی مورد بود که نوربخش عملاً آن را ثابت کرد و در کل مزایای این رویکرد بسیار پررنگ‌تر از معایبش بود.**

دولت جدید شور و هیجانی برای اشتغال، تولید و سازندگی در مناطق محروم به وجود آمد که همین مساله باعث استقبال مردم شد.

وی می‌گوید: وزیر جهاد کشاورزی اختصاصاً برای خودش دولت خاصی است و ایشان در واقع در ایجاد این شور و شوق تشدیدکننده هستند، یعنی این گونه نیست که آقای احمدی نژاد یک نفر را در پست وزارت جهاد کشاورزی منصوب کرده و بانک کشاورزی را موظف به زیاد کردن حجم کارش کند.

وی می‌افزاید: اصولاً وزیر شخصا و به صورت اتوماتیک این گونه بود، ایشان قبل از این که وزیر شوند می‌گفتند گندم را خودکفا می‌کنیم و فقط کافی است که این امکانات را در اختیار من بگذارید و حتی صحبت از خودکفایی ۴ محصول دیگر می‌کردند، مهندس اسکندری در شروع وزارت خود نیز اعلام کرد که از این حجم کار راضی نیست و البته قول‌هایی داد که هیچ کس از ایشان نخواسته بود، مبنی بر این که: روغن را به خودکفایی نسبی می‌رساند و کشور را از واردات برنج و جو خودکفا می‌کند. از سوی دیگر از اشتغال فارغ‌التحصیلان بخش کشاورزی خبر داد. در واقع وی به افق‌های برنامه چهارم راضی نبود.

در کل به نظر می‌رسد، اراده‌ای که در بانک کشاورزی به عنوان یگانه حامی کشاورزان در کشور تزریق شده مسیر تعالی را یافته است. مسیری که هم این بانک را به عنوان برترین بانک کشور مطرح ساخته و هم آن‌شاءالله کشاورزی کشور را به سر منزل مقصود و توسعه پایدار می‌رساند.

گندم‌کاران و برنج‌کاران از ما پول می‌گیرند که محصولشان را بکارند. کشاورزان در شهر، آشنا و فامیل دارند و آنها می‌دانند که پول کشاورز را، بانک کشاورزی تامین می‌کند نه بانک‌های دیگر و به واقع بانک هم در تبلیغاتش این را به مردم می‌گوید که پولی را که شما در بانک می‌گذارید، برای توسعه بخش کشاورزی استفاده می‌شود.

سامانه جامع بانکداری الکترونیک

قرار است از سال آینده سامانه جامع بانکداری الکترونیک (FNS) در کل نرم‌افزارهای بانک کشاورزی در سراسر کشور جایگزین سیستم‌های فعلی شود. در حال حاضر نیز ۴۰ بانک در تهران به طور آزمایشی تحت پوشش این سامانه رفته‌اند.

مدیر عامل بانک کشاورزی در این باره توضیح می‌دهد: در خارج از کشور همه حساب‌های یک بانک به هم متصل است ولی در کشور ما این گونه نیست. الان در کشور حساب‌های هر شعبه از شعبه دیگر جدا است. در نظام بانکی کشور تنها جاهایی که به هم متصل هستند "سیبا"ی بانک ملی، "سپهر" صادرات، "مهر" بانک کشاورزی و "جام" بانک ملت است. البته نه در همه شعبه بانک ملت از ۲۴۰۰ شعبه‌ای که دارد ۶۰۰ شعبه به ۳۰ سامانه "جام" مجهز است، آن هم یک باجه در هر شعبه یعنی شما وقتی می‌روید داخل شعبه اگر ۱۰ تا باجه دارد، تنها یکی از آنها نوشته "جام" و فقط آن باجه است که از طریق کانال‌های ماهواره‌ای به مرکز متصل است. بانک کشاورزی نیز همین طور یعنی تنها ۷۱۰ شعبه از کل ۱۸۵۰ شعبه به سامانه "مهر" مجهز است.

وی می‌افزاید: خارج از کشور تمام حساب‌های یک بانک از طریق سامانه (core banking) (بانکداری متمرکز) به هم متصل هستند، شما اگر در ایران در یک شعبه حساب قرض‌الحسنه یا جاری داشته باشید و تسهیلات دریافت کنید، هیچ شعبه دیگری حتی مرکز از آن اطلاع ندارد.

بانک کشاورزی بنا دارد سیستم banking core را در ۹۰۰ شعبه اجرا کند و ۷۱۰ شعبه دیگر نیز به سیستم "مهر" مجهز می‌شوند، که این امر ان‌شاءالله تا اواخر تابستان سال آینده به وقوع می‌پیوندد.

وزیر جهاد کشاورزی، خود دولت خاصی است

دکتر نوربخش معتقد است که با روی کار آمدن

امید نیست که در آینده وام بگیرد.

۱۱۰۰ میلیارد تومانی که در کشاورزی ماند

در حالی که به خاطر تغییر سیاست بانک کشاورزی ۳۰۰ میلیارد تومان از حساب این بانک خارج شد، اما به گفته دکتر نوربخش ۱۱۰۰ میلیارد تومان از سرمایه‌ای که قرار بود از بخش کشاورزی خارج شود، صرف پرداخت تسهیلات به بخش شد. مدیر عامل بانک کشاورزی می‌گوید: در عین حالی که به خاطر تغییر سیاستمان ۳۰۰ میلیارد تومان از حساب‌هایمان خارج شد، ولی توانستیم جلوی یک هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان که قرار بود خارج از بخش کشاورزی برود را بگیریم و به بخش کشاورزی بدهیم. یعنی اگر ما آن تصمیم را نمی‌پذیرفتیم یک هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان باید در خارج از بخش کشاورزی برای خودرو و مسکن و تجارت و خراب کردن بازارهای مختلف پرداخت می‌کردیم.

دکتر نوربخش می‌افزاید: هم اکنون ۶ هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان از بین مردم پول جمع‌آوری کرده‌ایم، بدون این که تعهدی در قبالش داشته باشیم. پس این اقدام خودش برای دولت صرفه دارد که حقوق بدهد تا بانک‌ها این کار را نکنند. چون از این طریق شما ۶ هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان پول سرگردان جامعه را نگذاشتید که کار تخریبی کند. حالا اگر این ۶ هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان در اشتغال برای تولید جهت تعادل اجتماعی سرمایه‌گذاری شود، آن وقت می‌شود خدمتی کرد که حتی با پول‌های دولتی هم نمی‌شود انجام داد. سیاست جدید دولت همین است و ما داریم این کار را انجام می‌دهیم. ما امسال تاکنون یک هزار میلیارد تومان تسهیلات به ۷۰ هزار طرح زودبازده برای ایجاد ۱۳۱ هزار اشتغال جدید اختصاص دادیم.

خدمت‌رسانی برای کل کشور

دکتر نوربخش می‌گوید: الان کشاورزان و کشاورزگرایان بیشتر به بانک کشاورزی گرایش دارند، یعنی گروهی از مردم اگر بخواهند سپرده‌گذاری کنند که شرایطش با بانک‌های دیگر یکسان باشد، ترجیح می‌دهند آن را در بانک کشاورزی سرمایه‌گذاری کنند. حتی برخی به بانک کشاورزی به گونه‌ای نگاه می‌کنند که بانکی است که به کشاورزان محروم خدمات می‌دهد که این گونه هم هست.

مدیر عامل بانک کشاورزی می‌افزاید: تمام